

**ANDREI NEGRU –
PERSEVERENȚĂ
BOTEZATĂ LA IZVORUL
VEȘNICIEI**

Dr. Eugenia MANEA-CERNEI

*Viața celor morți se află în amintirea
celor vii ...*

Cicero

În fulgurea lentă a amintirilor se profilează un bărbat de vreo 29-30 de ani, cu ochi migdalați, o frunte înaltă, gânditoare, conturată de un păr buclat, foarte bogat, de culoarea abanosului. Privirea domoală, dar profundă, un zâmbet abia schițat în colțul gurii spuneau foarte multe despre persoana sa – un om cu o voință mare, cu un echilibru interior, cu un calm neafișat, dar și cu o ușoară urmă de semeție discretă.

Aceasta-i amprenta sufletească, care mi-a lăsat-o întâlnirea cu doctorandul Andrei Negru. A fost atât de demult... Era prin noiembrie al anului 1966, când o ceată de tineri – Andrei Negru, Ionel Junghietu, Mihai Bodrug, Ștefan Lazu și subsemnata (Eugenia Manea – n.r.) – ne-am întâlnit în trenul care era să ne rupă de tot ce ne era scump și drag aici, la baștină, și să ne ducă în orașul înzăpezit, dar miraculos de frumos – Sankt Petersburg.

Ne însoțea, ca un tată adevărat, directorul Grădinii Botanice a Academiei de Științe, Alexandru Ciubotaru, tânăr și el pe atunci. A avut grijă să ne prezinte unor personalități din diversele laboratoare ale Institutului de Botanică „Vladimir Komarov”, care ulterior ne-au călăuzit pașii pe calea aspirației noastre științifice. Plecând spre casă, A. Ciubotaru ne-a lăsat cuvânt să-l ascultăm pe Andrei și să-i cerem sfatul atunci când nu vom putea rezolva unele probleme, fie de caracter personal, fie de ordin științific.

Astfel, ca niște pui rătăciți în imensitatea aceluia oraș de pe țărmul Mării Baltice, numit și „Veneția Nordului”, ne-am adunat în jurul mentorului nostru, Andrei. Mai târziu era să aflăm că activase în calitate de lector-asistent la Catedra de Botanică a Universității din Tiraspol (pe atunci, Institut). Era stăpân pe sine, cunoștea bine ce dorea să studieze, avea și o temă profilată deja, de aceea era ferm convins că va persevera în domeniul pe care și-l alesese. Era un domeniu aproape mistic pentru mine – *Paleobotani-*

Andrei NEGRU
(28.07.1937-21.12.2011)

ca – știința care îmi părea atât de enigmatică încă de pe când eram la facultate.

Pentru Andrei nimic nu era mai de preț decât valoarea zilei. Anii de doctoratură și i-a ars în flacăra permanent aprinsă a studiului. Drept exemplu i-a servit ilustrul paleobotanist Pavel Dorofeev. Dar în clipele de răgaz, când ne adunam la o mămliguță cu brânză de oi sau la niște colțunași (pe care iubea să-i pregătească Ionel Junghietu), dorul de cei dragi, rămași la baștină, dorul de casa părintească, dorul de mirosul de cimbru de pe colinele copilăriei, dorul de busuiocul de la icoane ne copleșea sufletul. Și atunci... porneau amintirile.

Așa am aflat că vine din Câmpia Sorociei, cântată de Ion Druță, din Stoicani, un sat frumos ca toate satele noastre, precum zice Anatol Ciocanu: *Satul acela frumos,/ răstignit pe o culme de deal,/ și-a ascuns în noi toate fructele,/ toate fântânile,/ toate poveștile și toate toamnele/ blajine și calde ale acestui țărâm ...*

Și din acel sat (care și-a depozitat în el, în Andrei, toate fructele ...) corabia copilăriei sale s-a îndreptat spre școala medie din Soroca. Se făceau studii serioase acolo, erau profesori tobă de carte, care au dat acestui meleag multe personalități distinse.

Acolo, în Cetatea Sorociei – *Cetatea lui Ștefan cel Mare și Sfânt* – și-a călit caracterul, și-a pus multe întrebări legate de istoria acestui neam ... A hoinărit prin peșterile, pe stâncile din împrejurimile aceluia oraș cu o istorie atât de zbuciumată. Poate amprentele din piatră de prin humării i-au și încolțit atunci în suflet dorul de a cunoaște trecutul acestor stânci, acestor straturi terestre purtând imaginea milioane de ani care au trecut peste ele.

Sunt convinsă că ideile care-și găsesc cuibul în sufletul nostru, sunt „botezate”, cum ar zice Nietzsche, la izvorul veșniciei. Și tematica studiului său, descifrarea trecutului acestei palme de pământ, văzut la distanța de 13 milioane de ani, a fost tot botezată la izvorul veșniciei. A muncit ca acel *Sisif* din legendă, înălțându-și un monument adevărat prin studiile întreprinse în domeniul *Paleobotanicii*, și anume – *Paleocarpologia*. A săpat și a înlăturat tone de straturi de pământ, scoțând la lumină semințe sau fructe ce s-au scuturat de pe plante acum zeci de milioane de ani. Migala, cu care a insistat să le determine, i-a cerut o muncă sisifică. Dar rezultatele au fost glorioase – identificarea a 127 de specii fosile noi! Dovadă că milioane de ani în urmă, aici fremătau sub soare altfel de păduri și, vorba poetului, *se legănau în vânt* altfel de codri ...

Aceste investigații originale i-au permis să facă concluzii valoroase referitoare la etapele și fazele evolutive ale regnului vegetal pe parcursul ultimilor 13 milioane de ani, evidențiind un genotip floristic nou în evoluția lumii vegetale a Eurasiei. Cercetările sale l-au făcut cunoscut în multe țări ale lumii, până-n Japonia. Iar Hans Gregor, savant german, a numit o plantă nouă, din perioada terțiară, pe care o descoperise, în cinstea savantului basarabean Andrei Negru.

Am activat în alt domeniu, în alt laborator, dar cu bucurie și interes i-am urmărit treptele, pe care urma să le urce cu demnitate.

Țin minte, cu cât entuziasm am lucrat noi, cercetătorii științifici din Laboratorul Introducția plantelor decorative, împreună cu arhitecții Mihai Șeremet și Anatol Pânzaru, asupra expozițiilor *Alpinariu*, *Iridariu*, *Pionariu* și multe altele. În fruntea Grădinii Botanice (Institut) era Domnul Negru. Cum ne încuraja, cum ne susținea, cum ne ajuta!

În acea perioadă, începuse Mișcarea de Renaștere Națională a neamului românesc de pe acest Picior de Plai. Țin minte, era prin anii 1988 sau '89, noi – floricultorii, ca de obicei, trebuia să facem o expoziție de flori, pe strada (fosta) 28 iunie, să glorificăm faptele cotropitorului. Entuziasmați de gura de aer curat al Renașterii, am îndrăznit atunci, când regimul totalitar comunist mai era în putere, împreună cu Svetlana Manole și Angela Radu, să facem un aranjament floral, numindu-l „Tricolorul”. În plus, ne-am mai pus și câte o bentiță neagră pe frunte, în semn de doliu ... Doamne, ce zarvă am mai stârnit! Ce pojar! Unde s-a mai pomenit așa ceva? La covor! Însă directorul Grădinii Botanice Andrei Negru ne-a luat apărarea. Nu știu cum a temperat spiritele, dar ne-au lăsat în pace ...

Numai datorită Domniei Sale, care a luat o decizie justă, solicitându-i mult curaj în acea perioadă încă obscură, fuseseră inițiate cursurile de studiere a limbii române în cadrul Grădinii Botanice. Toți eram bucuroși, chiar și alolingvii deveniseră mai loiali, mai prietenoși. Iar noi parcă ne înaripasem, parcă zburam ... Era atâta fericire când la completarea actelor, la consiliile științifice, la susținerea tezelor de doctorat, se vorbea o limbă *dulce, ca un fagure de miere*, vorba poetului, *limba vechilor cazanii, care-o plâng și care-o cântă pe la vatra lor țărării*. În acei ani am trăit clipe de sfânt mister, de înălțare spirituală! Fericit trebuie să fi fost și Domnul Negru în acea perioadă.

Ilustrul poet J.W. Goethe în una din maximele sale ne anunță: *Fiecare ins privește această lume gata orânduită, formată și desăvârșită, doar ca pe un simplu element din care se străduiește să-și făurească un univers particular pe măsura lui*. Academicianul Andrei Negru privea această lume nu ca pe un simplu element, el înțelegea complexitatea, frumusețea și armonia ei. Iar universul său particular cu adevărat era pe măsura capacităților sale. El încerca să descopere legitățile, principiile acestei lumi, evoluția ei.

Dureri de inimă-i provocau dispariția unor specii de plante rare. De aceea strategia conservării biodiversității îl preocupa îndeosebi. În acest domeniu publică lucrări valoroase, care-i fac onoare. Câtă grandoare-i numai în *Flora Basarabiei!* – lucrare monumentală (în 6 volume), concepută de dl academician, în care a antrenat mulți cercetători științifici. Păcat că a plecat atât de subit și nu a văzut editate toate volumele ...

Exact cum spunea W. Scott, *pasul dintre Timp și Veșnicie este scurt, dar teribil*. Cu adevărat teribilă a fost clipa când am aflat că ne-a părăsit Andrei Negru, că s-a retras în alt Univers, unde poate e necesară învățătura care a acumulat-o aici, pe această Planetă Albastră.

După cum afirmă Bhartrhari, *învățătura este frumusețea cea mai aleasă a omului... Ea dă glorie și bucurie...* Dar *cea mai necesară învățătură*, după cum ne mărturisește Antisthenes, *este înlăturarea uitării*. Și eu sper că discipolii Dlui Negru, noi toți care l-am cunoscut, i-am admirat consecvența și perseverența cu care a activat, – nu-l vom uita.

Se zice că viața celor morți continuă prin amintirea celor vii. Andrei Negru va continua să trăiască prin lucrările sale de mare valoare, pe care le-a lăsat Posterității într-o înveșnicire!

Iar noi, să aprindem o candelă a memoriei în sufletele noastre și să-l rugăm pe Bunul Dumnezeu să-l odihnească în pace!